

Náchoňský z Neudorfu v. Bukovský.

Naksera z Rovného v. Růžek.

Nastoupil ze Šífsberka. Rodina tato měla prý za erb štít polovičný, v horním poli bílém skálu, v dolním červeném bílou loď plachtovou; klénotem dvě křídla, červené a modré a mezi nimi skála. Tak Král na str. 283. (Není to Novorakouská rodina, jako Lešetičtí ze Lešehradu u téhož Krále?)

Nebozízek z Hradiště v. Koza.

Nedvěď z Peclínovce v. Kozel.

Nefestyn z Koberovic. Král Vladislav dal (1506, v úterý po sv. Vítu) erb Matouši a Tomáši z *Koberovic*, totiž půl medvěda bílého na štítě červ., helm s přikryvadly týčků barev a nad tím srní růžky barvy své přirozené. (Paprocký o st. ryt. 416.) Zdá se, že rodina ta vymřela, neb cis. Rudolf II. obdařil (1596, 16. října) Matouše *Nefestyna*, písaře soudu komorního, Václava *Lhotského* a Mikuláše *Brodského* tak, aby se psáti mohli z *Koberovic*, při čemž jim dán tento erb: Štít žlutý, v němž po zpodu pošikem od pravé vzhůru k levé skála, z níž půl medvěda od levé strany vzhůru vyzdviženého, k pravé straně obráceného, s porozloženýma předníma nohama, s otevřenými ústy a vyplazeným jazykem své přirozené srsti a barvy vyniká, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými, točenice týčků barev, z níž rohy jelení o 6 parozích vynikají. (Paprocký o st. ryt. 415. Meraviglia. Podobně Král na str. 326.)

Nejedlý z Vysoké. Král Vladislav obdařil předka Nejedlých titulem z Vysoké a erbem bezpochyby týmž, jenž jest níže popsán. Byl to Václav, jenž však ho měl z neznámých příčin jen pro sebe. Majestátem d. 1537, 27. června povoleno mu, aby přijal syny své Pavla a Jiříka k erbů a jiným majestátem (1538, 14. února) povoleno totéž Jindřichovi a Petrovi, synům Václavovým. Erb jich popisuje se takto: Štít zelený, v němž jest okoun přirozené své barvy od spodu až do vrchu k pravé straně pošikem obrácený, přikryvadla zelená žlutá, za klénot péro bílé pštrosové a podlé něho pravé straně okoun. (Reg. král., Jak. sb. Král na str. 347.) Z rodu tohoto žila l. 1634 ještě jedna žena a po meči asi nedávno před tím rod vyhasl*) Proto nemohli ti, kteří se ke sklonku 19. stol. obnovení erbů a vladectví (nebo rytířství) domáhali, žádost svou pravými doklady podepřítí a několik dokladů uznáno zemským soudem (1903) za padělky.

Nekmířský z Kyršfeldu v. Hlava.

Nelcl z Levenastu. Erb rodiny této byl prý černý štít a na něm žlutý lev, drže zlatou větev se 4 listy; klénotem byla 2 černá křídla a na každém křídle po zlaté větvi. Tak Král na str. 323.

Němeček z Hyršova v. Myslík.

Nemošický z Kunětic. Král Ferdinand nadal (1556, 29. června) Mikuláše Nemošického heslem a erbem tímto:

*) Tak: A. Rybička v Pojed. Uč. Sp. 1873.

Štít červený, uprostřed pošikem skrze žlutý pruh rozdělený, v němžto (pruhu) kozorožec celý černý s jazykem vyplazeným a ke skoku se máje, a ve spodním a vrchním každém dílu téhož štítu je po 3 lilích bílé barvy, kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a bílými červenými a nad tím nade vším půl kozorožce. (Reg. král.)

Nerhof z Holtrperka (snad *Nerhofer z Holcberka*). Erb rodiny této byl prý štít křížem rozdělený, 1. a 4. pole modré a v něm zlatý lev, 2. a 3. červené a v něm pruh pošikem od pravé dolů, jsa provázen po 3 zlatých kamenech; klénotem je zlatý lev polovičný. Tak Král na str. 297.

Nesslinger v. Schelchengraben. Hanuš Ludvík N. lejtenant a bratří jeho obdařeni (1623, 24. dubna) šlechtictvím a heslo jim dáno od jich dvoru ve Štyrsku. Asi v ten čas usadil se Hanuš v Čechách. Císař Ferdinand III. povýšil jej (1646, 24. prosince) do rytířského stavu kr. Českého a polepšil jeho erb, jenž potom byl takový:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli černém bílá ruka brněná s ramenem, držíc, meč k pravé straně obrácená, 2. a 3. pole bílé a v něm muž v červeném kabátu, červených punčochách, černých střevících, zeleném pasu a černém klobouku se zlatou šňurou, drže v pravici natažené zlatou kopřivu (Nessel) o 5 listech, 2 turn. helm y s korunami s černými žlutými a bílými červenými přikryvadly, na pravém červený kornet (korouhev), na němž jest bílý orel o dvou hlavách se zlatými korunami, na levém je praporec s červenou a modrou šachovnicí s bílou korunou a mezi nimi ruka s mečem. (Reg. král., též dsky zemské 149. O 16. a 625. L. 8., Meraviglia na tab. 16. má jen jeden helm.)

Nesslinger ze Šternfeldu. Císař Ferdinand III. dovolil (1645, 25. dubna) Danielovi Frankovi Nesslingerovi, aby se mohl psáti ze Šternfeldu, vysadiv mu tento erb:

Štít polovičný, pravá polovice modrá a v ní žlutý měsíc, máje rohy k levé straně obrácené, levá polovice rozdělená na příčná tři pole, dvě žlutá a prostřední modré a v tomto žlutá hvězda, turn. helm s korunou a přikryvadly žlutými modrými, nad tím dvě křídla orličí, pravé barvami na příč dělené, žluté, modré a žluté, levé křídlo modré a na něm žlutý měsíc, mezi nimi pak bílá věž s branou, nad touto 2 okny, 4 stínkami, modrou, kuželovitou střechou a zlatou makovicí, na kteréž jest zlaté sluníčko (Reg. král.).

Netolický z Eisenberka. Majestátem l. 1599, 2. dubna z Říšské kanceláře daným povoleno Václavovi Netolickému, polesnému lesův u Českých Budějovic a Tomáši jeho bratru, aby se psali z Eisenberka a dán jim erb. (Býv. archiv dvorský.) Erb ten byl štít na zděl polovičný, v pravém žlutém poli polovice černého orla, v levém červeném s třemi šerými skalkami (Eisenberg) u zpodu tři trojlístky jetelové bílé, od pravého pole do tohoto vnikající, přikryvadla červená bílá a černá žlutá, za klénot křídlo modré s bílým pruhem na příč. (Jak. sb. Král na str. 264, Meraviglia na tab. 140 a týž v Hradech X. tab.)

Pozdějším majestátem (1660, 10. dubna) z České kanceláře vydaným polepšen tento erb a byl pak takový: Štít zděl polovičný, v jehož zpodu jsou tři skalky šeré barvy, z nichž prostřední nad ostatní vyniká, pravé pole žluté a v něm polovice černého orla, držícího v ústech palmu (větev) a majícího na křídle zlatou hvězdu, levé pole červené a v něm žlutý lev ve skoku, k pravé straně obrácený, s rozdvojeným ocasem a korunou, an drží v přední pravé noze tři bílé květinčky, otevřený helm s korunou a přikryvadly červenými bílými a žlutými černými, nad korunou tři skalky a po obou stranách orličí křídla, pruhy napříč rozdělená, totiž pravé černé žluté černé, levé červené bílé červené a mezi nimi hvězda. (Reg. král., Jak. sb.) Erb ten polepšen (1759, 2. ledna), když byl Václav Kazimír do hrabského stavu vyzdvižen, třemi helmicemi, na nichž byly klénoty orel na třech skalkách, křídla s hvězdou a lev. (Reg. král. Meraviglia na tab. 140.).

Netolický z Florentinu, v. Bydžovský.

Netolický z Netolic. Král Ferdinand dovolil (1537, 4. dubna) Bartoloměji Netolickému, aby se psal z Netolic, vysádiv mu tento erb:

Štít žlutý, v němž jest potvora mořská černá, jež slove Sirenus (t. j. sirena, ochechule), jsouc opásána feflíkem bílým přes pravé rameno až pod pažďi levé, držíc v pravé ruce kámen tyrkus, na hlavě majíc točník z rozžetlitými fáchy, nad štítem helm, na kterémžto točinec rozžetlitý žluté a černé barvy, přikryvadla týchž barev a nad tím vším dotčená mořská potvora (Reg. král.)

Netolický z Turova. Císař Maxmilian dovolil (1573, 11. června) Janovi a Havlovi bratřím Netolickým, aby se psali z Turova a dal jim tento erb:

Štít žlutý, v němžto uprostřed od pravé až k vrchu levé strany po šikem pruh modré barvy a z toho pruhu půl tura zvířete po zadní kyta vynikajícího, vzhůru postaveného a k pravé straně obráceného, majícího nohy rozložené, ústa rozzavená, jazyk červený vyplazený a rohy na hlavě, vše černé barvy se vidí, nad štítem kolčí helm s přikryvadly žlutými černými a žlutými modrými, koruná zlatá, z níž vynikají 2 křídla orličí rozkřídlená, pravé modré, levé žluté a přes ta obě křídla právě u zpodku ruka mužská, zbrojí oděná na příč po rameno, držící dvě šipky špicemi dolů na toho půl tura v štítu se nacházejícího obrácené tolikéž se vidí. (Reg. král., chybně Král na str. 323.)

Netr z Glouchova v. Matyáš.

Netoryn z Dražiče v. Zipanský.

Neubauer z Weitenfeldu. Majestátem d. 1600, 12. dubna povoleno Pavlovi Majbaurovi, c. k. purkrabí na Brandýse, aby se psal z Weyttnfeldu a dán mu erb: Štít (na zděl) polovičný, polovice modrá a v ní lilie žlutá, druhá polovice na příč rozdělená, vrchní pole čtyřmi pruhy na pokos od pravé strany k levé vzhůru rozdělené, dva červené (1. a 3.) a dva bílé, zpodní pole žluté u jehož zpodu vršek o třech pahrbcích, z něhož tři růže červené, na třech větvičkách vzhůru stojící vynikají, kolčí helm s korunou a přikryvadly bílými, červenými a modrými žlutými, z ko-

runy vyniká ruka pravá po loket, rukávem modrým po pěst oděná, drží zlatou lilii vzhůru vyzdviženou. (Reg. král.)

Neuberk z Neuberka přijmění rodiny, od r. 1760 v rytířském stavu kr. Českého se nacházející. Erb jejich jest:

Štít křížem na čtvero rozdělené, 1. a 4. žluté a v něm polovičný černý orel na venkovskou stranu hledící, 2. a 3. pole má 2 červené a 2 bílé pruhy na příč, 2 helmy s korunami, pravý s přikryvadly černými žlutými a na něm černá orlice k levé hledící, levý s přikryvadly červenými bílými a na něm paví kyta. (Meraviglia na str. 19 a tab. 16.)

Neuberk z Neuberka. Erb rodiny této byl prý červený štít a na něm bílý medvěd stojící na zadních nohou; týž polovičný byl klénotem. Tak Král na str. 327.

Neuman z Levenšteina. Majestátem d. 1599, 6. května z Říšské kanc. daným polepšen erb bratřím Melchiorovi, Janovi, Bedřichovi a Ondřeji a to takto:

Štít na příč polovičný, horní pole zlaté a na něm dvě černé hlavy lví (v průčelí) vedle sebe; zpodní pole je na 4 díly napříč rozděleno, 1. a 3. pruh bílý, 2. a 4. červený (Kadich na tab. 69 má pole pošikem a pokosem rozdělené, horní a dolní kusy červené, levý a pravý bílé), ot. helm s korunou a přikryvadly černými zlatými a červenými stříbrnými, nad tím 2 křídla rozložitá, barvami dělená, pravé (zhora) zlaté a černé, levé červené a stříbr. (Šlechtický arch. ve Vídni, Kadich-Blažek na str. 89 a tab. 68, Král [jinak] na str. 278.)

Neumanové z Neuberka měli za erb štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli žlutém půl černého orla, v 2. a 3. čtyři pruhy na příč, červené a bílé, přikryvadla černá žlutá a červená bílá, dva helmy s korunami, na pravém černá orlice, na levém kyta z pěti pavích per. (Erbovník, Král na str. 263, jinak Meraviglia na tab. 140.)

Neuman z Puchholce. Císař Ferdinand III. dovolil (1650, 25. dubna) Janovi Valerianovi Neumanovi, aby se psal z Puchholce a dal mu tento erb: Štít křížem na 4 pole rozdělený, 1. a 4. červené a v něm had své přirozené barvy pod korunou, v kotouči svinutý, k levé straně obrácený a koneček ocásku svého ústy drže, 2. a 3. pole modré a prázdné, turněský helm s přikryvadly červenými modrými, koruna a na ní dvě křídla orličí na příč rozdělená barvami, červené modré a modré červené. (Reg. král.)

Neymayer z Vintřberka. Majestátem 1608, 6. června, z Říšské kanc. daným, polepšen erb bratřím a strýcům Janovi, Zikmundovi Danielovi a Gotfydovi z Jihlavy, aby se psali z Vintřberka. Erb jejich byl tento:

Štít pošikem od levého rohu dolů rozdělený, horní část černá, dolní žlutá a přes štít bílý jednorožec ve skoku k pravé straně obrácený, ot. helm (před tím kolčí) s korunou a přikryvadly černými žlutými. Z koruny vyniká týž jednorožec do polovice. (Šlechtický archiv ve Vídni, Kadich-Blažek na str. 89, trochu odchylně Král na str. 309.)

Nigellus z Oskořina v. Oftalmius.

Nigrin (Nygryn) z Černého mostu v. Dobřenský.

Nigrin z Nigrinu v. Dobřanský.

Nigrin z Liboslavě v. Hlavsa.

Nigrin z Turnšteina v. Turnovský.

Nigroni v Riesenbach. Tomáš Mikuláš Negrony z Ryznbachu, jenž se psal vlastně Tomaso Nicoli Negroni de Risinbach, obdržel l. 1653 statek Hrušovany a byl Vlach, jenž obdržel německé heslo Riesenbach, ale pokládal přece Čechy, kteří byli s králem Vladislavem v Milánu, za své předky. Císař Leopold dav mu (1680, 3. září) rytířský stav král. Č., polepšil jeho erb takto: Štít na přič trojdílný, nahoře černý se zlatou hvězdou, v prostředním poli vzduch smíšený barvami žlutou, bílou a modrou, zpodní část naplněna vodou a v ní dva muži po pás plovouce a majíce kadeřavé vlasy s bílými pintami okolo hlavy a bílou košili v ramenech okasanou, drží oběma rukama dvě mostnice provazy svázané a mezi nimi se nacházející turn. helm s přikryvadly žlutými černými a modrými bílými, koruna, dvě křídla orličí barvami na přič rozdělená, modré bílé a černé žluté a na každém křídle hvězda, pravá bílá v modrém a modrá v bílém, levá žlutá v černém a černá v žlutém a mezi těmi křídly zlatý lev pod korunou. (Reg. král., neúplně Král na str. 283.)

Norys z Libína v. Hradecký.

Nos z Vojkovic, jméno vladycské rodiny, o níž není zřejmo, byla-li starého původu anebo povýšena, protože se již v tituláři l. 1534 vyskytuje. Erb jejich popisuje Král na str. 301, totiž štít pošikem z pravého rohu dolů polovičný, vrchní pole modré, ve zpodním týmž pošikem dva zlaté a dva červené pruhy; klénotem jsou dvě křídla téže barvy jako štít. S tím souhlasí pečť, kterou viděl Kolář v arch. musejním. Rodina Nebeských z Vojkovic zdá se býti vymyšlena. Sokolové z Vojkovic nebyli, nýbrž psali se Sokolové z Otvovic.

Nosakovci z Čimě. Král Vladislav dal předkovi této rodiny za erb štít červený, v němž jsou dvě kratce stříbrné barvy s dlouhými násadami zlaté barvy, křížem přeložené, nahoru obrácené, přikryvadla stříbrná a červená, točenici týchž barev a za klénot dva kratce týmž způsobem jako v štítě. Protože majestát na to daný byl zmrhán, obnoveno to právo novým majestátem (1609, 1. května) Jeronymovi Nosakovci, císař Maťyáš pak (1615, 29. října) polepšil jeho erb tak, aby místo točenice měl korunu zlatou. (Reg. král.)

Nosidlo z Keblic. Král Ferdinand povolil (1542, 2. ledna) Martinovi Nosidlovi, obyvateli Litoměřickému, aby se psal z Geblic, vysadiv mu tento erb: Štít polovičný, pravá strana červená a levá modrá a v tom (celém) štítu jest hrozen vína, půl modré a zelené barvy, helm s přikryvadly červenými a modrými a nad tím vším stojí křídlo orličí barvami (na přič?) rozdělené, půl červené a půl modré. (Rybička v CČM. 1864, str. 93. Král na str. 270 a 349.)

z *Nostic* příjmení rodiny od dávných věkův v Lužici usedlé. Ti, kteří do Čech přicházeli v 16. století, psávali se z *Nostvic*. Na štítě mívali ti i ti, kteří v Lužici zůstali, dva kančí zuby šachované na měsíci v modrém štítě. (Král na str. 354 a na pečetěch.) Ota z *Nostic* přistěhovav se také do Čech, povýšen l. 1623 do panského stavu kr. Č., po čemž následovala táž hodnost pro Říši, což pak přešlo na jeho dědice. Jan Hertvík povýšen l. 1646 do hrabského stavu Českého a l. 1651 Říšského. Když bylo tomuto Janovi povoleno (1675, 10. července), aby mohl některého strýce svého přijati za erbovního strýce a svůj erb s jeho erbem sloučiti, popisuje se erb Janův takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole modré, 2. a 3. bílé, v 1. poli jest zlatý měsíc a na každé straně rohu je kančí zub, v 2. poli černé křídlo a přes ně žlutý pruh na příč. V obou spodních polích je mořská kotvice, žlutá v modrém, modrá v bílém, 2 turn. helmy s korunami a přikryvadly červenými bílými, na levém helmě dva buvolové rohy s červeným a bílým šachováním a mezi nimi 3 pštrosová péra, modré, žluté a modré, na pravém křídlo jako ve štítě. Neurčitý tento popis napravuje se majestátem (1691, 22. listopadu), jenž byl Ferdinandovi Leopoldovi na stav panský a to v českém jazyce vydán. Barva polí je jako u předešlého, pak se pokračuje: Při vrchu štítu právě uprostřed levého a pravého pole kotvice na způsob váhy zavěšená (l. 1702 se dodává, že začíná u vrchu kruhem) a všechna pole svými vzhůru obrácenými háky opanuje (tedy sahá až do 1. a 2. pole, l. 1702 dodává se také barva jako bylo v předešlém), v 1. poli měsíc žlutý konci vzhůru obrácený a na něm 2 zuby kancové, proti sobě hřbety obrácené, barvami červenou a bílou na způsob čtverhranatých dlaždiček okrášlené, v 2. poli křídlo černé orlové jako k letu rozprostřené a k pravé straně brkem vzhůru pozdvižené, přes které uprostřed na příč břevno neb trám žlutý. Klénoty popisují se takto: Z levé koruny vynikají dva rohové buvolovi, jeden k pravé, druhý k levé nachýlený, červenou a bílou barvou na způsob dlaždiček okrášlení a mezi nimi tři péra pštrosová, modré, žluté a modré, z pravé koruny vyniká polovičné (jedno) křídlo orlové, k levé straně brkem obrácené a uprostřed břevnem žlutým přeložené. V majestátu (1702, 6. února) Otovi Zikmundovi na stav panský starožitných rodin daném, popisuje se erb zprávně a to tak, že se rovná dvěma předešlým popisům. (Reg. král.) Vyobrazení v Miltnerově *Privatmünzen* (tab. XXXV, 291 z r. 1650) ukazuje, jaký byl erb před ustálením v l. 1675—1702 dokonaným, v 1. poli je krokvice, v 2. křídlo, v 3. měsíc se zuby a ve 4. tři ryby nad sebou. U levého klénotu (rohův) přidány jsou dva praporce na kříž pošikem přeložené. Tamže N. 292 jest štít pozdější, ale háky kotvice opanují jen spodní štíty. Na str. 379 je popsán nynější štít, k němuž jest přidán štítek říšského hrabství Rieneck. (Viz i *Meraviglia* tab. 76, *Hrady VIII.* tab.)

Nothaftové, od r. 1163 v Chebsku a od r. 1279 v Loketsku se vyskytující, mívali ode dávna štít, v němž byl široký pruh na příč, třetinu štítu zabírající. Klénot vyskytuje se na pečetě r. 1329, totiž pejsek mezi dvěma rohy.

Novák z Řičan. Majestátem d. 1808, 9. listopadu vyzdvižen do šlechtictví Petr N. z Ř. Připomínáme proto, že se tu stalo přiklonění k erbům starých Řičanských. Erb byl tento: V červeném štítě tři dubové lupeny postavené k sobě tak, že konci k oběma horním koutům a zpodku vybíhají, klénotem bylo též znamení mezi 2 černými křídly. (Reg. král.)

Novodvorský z Pozdětína. Pavel Novodvorský sloužil za sekretáře u Bedřicha z Žerotína a tento přimlouval se (1586, 30. července) u Adama z Hradce za něho, an císaře žádati chtěl za list erbovní. (Arch. Hradecký.) Tento vydán 18. srpna, aby se psal z Pozdětína a vysazen mu tento erb:

Štít modrý a v něm pruh od zpodku vzhůru k pravé straně žluté barvy a na něm tři modré hvězdy o 6 špicích, kolčí helm s přikryvadly modrými a žlutými, točenice týchž barev, z níž dva rohy buvo'ové těmi barvami rozdělené vynikají, mezi nimiž hvězda o 6 špicích, pošikem od zpodku k pravé straně též barvami rozdělená, při zpodku modrá a při vrchu žlutá se spatřuje. (Rybička v ČČM. 1864 str. 91, Paprockého Zrcadlo l. 375, též Kadich na tab. 70 a pečeti Pavlovy 1592—1594 v arch. zemském kr. Č., Král na str. 303.)

Jan *Nožička z Otína* obdařen l. 1541, 18. dubna erbem a titulem. Erb měl týž jako potom Dúblíkové a Třídvorští z Otína. (Viz to.)

Nus z Ragrštorfu. Kašparovi Nusovi, polesnému v Trutnově, dovoleno (1575, 1. července), aby se psal z Ragrštorfu a dán mu tento erb:

Polovičný štít, v pravo modrý, v levo stříbrný; v pravém hlava čapí i s hrdlem stříbrná, v levém táž hlava ale červená, obě nosy se dotýkajíce. Otevř. helm s točenicí a př. stříb. červenými a modrými stříbrnými, nad tím dvě křídla, barvami rozdělená, pravé (shora) modré a stříbrné, levé stříbrné a červené. K tomu stříbrná hlava čapí k pravé straně obrácená. (Reg. královská, podobně Král na str. 266 a 342, odchýlně Meraviglia na str. 291 a tab. 140.)

Nybsícové z Holtendorfu měli na modrém štítě dva bílé krky husí, pysky zlatými k sobě obrácené a rovně vzhůru vynikající, přikryvadla modrá bílá, jako klénot též krky a mezi nimi dlouhá kyta až k hornímu konci rozvětvená. (Jak. sb. a pečeť Kryštofova z r. 1613 v arch. mus.)

Nyklíček z Popovic. Erb rodiny této byl prý modrý štít, na něm žlutá krokev a pod ní v modrém poli bílá hvězda; klénotem byla žlutá orlice. Tak Král na str. 314.

Nysl z Kyršfeldu v. Hlava.

Nygryn z Černého mostu. Jiří Černý, knihtiskař, zovoucí se podle tehdejšího zlovyku Nigrinus, zakoupil se l. 1578 v Praze a podal l. 1592 do Říšské kanceláře žádost za polepšení erbu a ten aby byl dán i Václavovi Dobřenskému a oba aby se psali de Nigro ponte neb v. Schwarzbruck, k čemuž 10. července svoleno. Erb popsán u Dobřenských. Dotčený Jiřík a jeho potomci bývali psáni i z Švarcperku a Švarcpochu, česky z Černého mostu.

Oberndorfárové z Oberndorfu přišli sem snad s pány Plavenskými, neb Lorenc O. byl l. 1571 hejtmanem na Žluticích. Erb jich je znám z pečeti Barbory Hrobčické roz. z Oberndorfu, totiž přesýpací hodiny v pravo, za nimi v levo sedí smrt jako ženská přistrojená. Klénodem jsou tři péra pštroší (Kolář k r. 1608 z arch. mus. Jinak popisuje Král na str. 317 jako štít modrý a na něm jeptiška černá, sedíc a předouc z kuzele, klénodem jsou 3 péra, černé, zlaté a černé.)

Obrman z Louštyně v. Zahradka.

Oder ze Štavnice. Král Ferdinand dovolil (1545, 13. září) Šimonovi Oderovi, aby se mohl psáti ze Štavnice a dal mu tento erb: Štít pošikem na tré rozdělený, první pole červené, druhé žluté a třetí černé, přes kterýžto štít jsou havířská dvě kladiva, motyka a nosatec, vše křížem přeložené, u zpodku pak toho štítu jest pahrbek zelený tříhranatý, kolčí helm, na kterémžto věnec se 3 růžemi zlaté, černé a červené barvy se vidí, přikryvadla černá červená, nad tím vším 2 péra pštrosová dlouhá, černé a zlaté barvy, vzhůru stojící se spatřují. (Reg. král.) Král Kadich-Blažek tab. 20 a Král na str. 295 mají zcela jiné erby.

Oderský z Oder. Erb rodiny této byl prý červený štít a na něm bílý pták noh, klénot je bílý kačer s chocholem (?). Tak Král na str. 357.

Odolínský z Odolína. Majestátem l. 1543, 5. června povoleno Pavlovi Odolínskému, aby se psal z *Olivetů* a dán mu erb. Z neznámých příčin odřekl se toho Pavel a žádal za to, aby se mohl psáti *Vodolínský z Vodolína*, což mu majestátem l. 1556, 28. dubna povoleno. Při tom změněn erb, kterýž dán jemu a Janovi Roudnickému, takto: Štít žlutý a od zpodku pošikem do třetího dílu štítu pruh modrý, ze kteréhož pruhu půl noha černého, rozkřídleného s pazoury zlatými k pravé straně obráceného vyniká, kolčí helm, točenice a přikryvadla žlutá modrá a za klénot půl téhož noha. (Reg. král. Rybička v Pam. arch. III, 318. Král na str. 304 a 309.)

Odolínský z Olivetů v. Roudnický.

Oettingen viz Meraviglia na str. 198 a tab. 86.

Oftalmius z Oskořína. Císař Rudolf dovolil (1591, 10. srpna) Vítovi *Oftalmiovi*, Trojanovi *Nigellovi* a Janovi *Hruškovi*, aby se psali z Oskořína a dal jim tento erb: Štít na příč polovičný, svrchu žlutý, zpodu černý, v němž ryba mořská Ranora neb Echeneis řečená (viz Nauč. Slov. VIII, 440) majíc na hlavě korunku zlatou, okolo střely obvinutá a od vrchu dolů touž střelou prostřelená, hlavou dolů a ocasem vzhůru obrácená se vidí, kolčí helm s příkr. černými žlutými a bílými červenými, koruna, z níž dvě křídla proti sobě postavená, barvami na příč rozdělená, pravé bílé červené, levé žluté černé vynikají a mezi tím táž ryba, jako ve štítě. (Rybička v ČČM. 1863, 314, Král, na str. 271, odchýlně v Jak. sbírce.)

Okáč z Chyš a ze Špicberka. Majestátem (1608, 15. září) povoleno Janovi *Cábovi* a Šimonovi *Vokáčovi*, aby se psali z Chyš a ze Špicberka a dán jim tento erb: Štít polovičný, horní polovice červená a v ní bílá orlice pod korunou s roztaženými křídly, od levé k pravé obrácená, s ústy

rozzavenými a jazykem vyplazitým. Ve spodní polovici bílé, v níž krokvice (červená?), pod níž (dvojnásobná) lilie (červená?) a po obou stranách dvě červené růže, helm turn. s korunou a přikryvadly bílými červenými a nad tím bílý orel, jako na štítě. (Rybička v Pam. arch. III, 321. Obraz v Hradech XIII na tab.)

Okoun ze Sazavy. Cís. Rudolf povolil (1578, 4. dubna) Janovi a Václavovi bratřím Vokounům a Jakubovi strýci jich, aby se mohli psáti z Sazavy a dal jim tento erb: Štít modrý a v něm dva okouni přirozené barvy na příč přes štít hlavami k pravé straně obrácené, jeden nad druhým, kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými, koruna, z níž vyniká jediný okoun. (Šlecht. arch. Krátce i Král na str. 348.)

Olšanský a Halíř z Olšan. Erb rodiny této byl prý modrý štít, u jehož zpodu jest zelený vrch a na něm zl. žalud s 2 zl. listy; též znamení jest klénotem. Tak Král na str. 349.

Oneš z Březovic. L. 1567, 9. května dán erbovní list Zikmundovi Mikuláši a Tobiášovi bratřím Onšům, aby se psali z Březovic a vysazen jim tento erb:

Modrý štít, u zpodu 3 klíny, dva červené a prostřední bílý, za nimi na bílé skále vyniká polovičný rys s rozzavenými ústy, s dvěma orlími křídly, barvami dělenými, bílou nad červenou a na nich růžemi modrými o 5 listech nahoře i dole, an drží v předních nohách bílou střelu s bílým a červeným opeřením. Otevř. helm pod korunou s příkr. bílými červenými a žlutými modrými, nad tím dvě křídla orličí barvami dělená, pravé (shora) bílé s červenou a červené s bílou růží, levé zlaté s modrou a modré se zlatou růží; mezi křídly točenice. (Reg. královská.)

Opic z Ehrenšteina. Císař Ferdinand obdařil Jana Bossa jinak Opice, početní radu při puchalteryji (1633, 18. ledna) erbovním listem, aby se psal z Ehrenšteina a tímto erbem:

Štít křížem rozdělený; 1. a 4. pole červené a v něm bílý lev s rozz. ústy, na vnitřní strany obrácený, drže v předních nohách paví kýtu, v 2. a 3. poli žlutém černá polovičná orlice, z čáry dělicí vynikající, s červ. jazykem vypl. Otevř. helm pod korunou s příkr. černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě orličí křídla, barvami dělená, levé (shora) žluté a černé; pravé bílé a červené a mezi nimi paví kyta. (Reg. královská, Král na str. 295.)

Opice z Třebska. Nelze o této rodině říci, jestli pošla ze starého rodu vladycského aneb dosáhla erbu povýšením neb přijetím. V Praze žil 1519 Jan O. z T. Na pečeti Janově r. 1574 jest viděti na štítu hlavu a krk jedno-rožce a též znamení mezi dvěma křídly jest také klénotem. (Arch. mus.) Barvy byly snad též jako u Hánův a Píseckých.

Opolský z Lisenburka. Kdysi v l. 1601—1605 dal Jiří Pontan jako cís. palatin Kašparovi Malesiovi Opoleskému z Lisenburka, převorovi Pivoňskému, a bratru jeho Matouši tento erb:

Štít žlutý a v něm muž stařec zbrojný, však s tváří obnaženou, drže v pravé ruce jablko s dvěma zelenými listy, ověncen jsa věncem rouťovým, nad štítem kolčí helm s přikryvadly žlutými modrými, na helmě věnec vavřínový, z něhož vynikají dva rohy buvolové a mezi nimi vidí se podobný stařec, jako ve štítě. (Reg. Pontanova.)

Opravdovic z Kolberka v. Plakvic.

Oprcha z Ůračova v. Vodňanský.

z Opršdorfu, přijetí rodiny v Slezsku usedlé. Ferdinand I. vyzdvihl je (1554, 21. června) do panského stavu Římské říše a všech svých zemí a zlepšil jejich posavadní erb. Tento zůstal zakovým, i když vyzdvižení (1626, 22. srpna) do hrabského stavu a popisuje se takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. červeném poli po bílé dračí (gryfové) hlavě s hrdlem a ústy sršícími plameny a pod korunkou, ostatní pole žlutá a v nich ruka s ramenem oděná, v lokti ohnutá, držíc meč s pozlacenými kříži a hruškou, nad štítem 2 helmy s přikryvadly červenými bílými a žlutými červenými, na pravém helmě koruna, z níž vyniká dračí hlava k levé straně obrácená, na levé je turban s červenou čapkou a za ním táž ruka s ramenem, držíc prapor červený, na němž jest měsíc rohatý a jehož žerdi jsou červenou a bílou barvou malovány. (Reg. císařská Ferd. II. 1619—1626.) Vyobrazení v Miltnerových Privatmünzen tab. XXXV, 293 a v Soupise Turnovska 17, též Meraviglia na tab. 70. Kadich-Blažek tab. 71, 192, 193 Blažek tab. 29, H. II, 168 a tab. X tab.)

Optalius z Třebnic. Šimon Brotius z Horšteina, cis. palatin, povýšil (1638, 25. února) Jiří Kryštofa *Střelu*, měšťana v Rokycanech a Jakuba Optalia (Optala?), měšťana tudíž do stavu vladyckého a dál jim tento erb: Štít polovičný, v pravo červený, v levo bílý a přes štít na pahrbku zeleném vůl stojící, bílý v červeném a červený v bílém, helm s přikryvadly červenými a bílými, za klénot dva rohy, pravo bílý, v levo červený a mezi nimi (in eorum medio) dvě střely černé, křížem přeložené při čemž jim povoleno, aby se psali ze Střebnic. (List býval v držení rodiny Optaliův v Sadské, opis jeho v šlechtickém archivu, jiný pověřený 1824 ředitelstvím panství Choustnického v držení Divišův Čisteckých, též v časopise Adler 1883 str. 72.) Protože se erb (kromě střel) úplně srovnává s erbem Plachých, dává se znáti, že byl Jakub O. od Plachých přijat k erbu.

z Ordelbryku (i Orderliku) rodina od počátku 17. st. v službách císařských se nacházející. Štít jich byl červeným pruhem pošikem položeným na tré rozdělený, v témž pruhu zlatý lev kráčeující pod korunkou, v poli nad pruhem zlatém 3 červené růže o 6 listech a v poli zpodním modrém 3 zlaté lilie. (Vypsal Kolář z památníku Václava Ferdinanda z O. z l. 1630 snad ve Vídni.)

Orel z Kozího hradu. Majestátem l. 1561, 6. prosince, povoleno Janovi Vorlovi a Šimonovi, bratru jeho, aby se psali z Kozího hradu a dán jim tento erb: Štít na příč rozdělený, zpodní polovice červená a svrchní žlutá, ve kteréž polovice orla (vlastně orlice) černého rozkřídleného s vy-

plazitým jazykem se vidí, kolčí helm s přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě křídla orličí na poli rozdělená, pravé (od vrchu) žluté černé, levé bílé červené, mezi kterýmiž křídly jest půl kozy bílé k pravé straně obrácené se zlatými nohami a červeným jazykem, pravé křídlo nohama okračující. (Reg. král. Král 276 v klénotu odchýlně.)

Orel z Plavče. Král Ferdinand dovolil (1553, 10. června) Jiříkovi bakaláři od Bílých orlův, aby se psal z Plavče a vysadil mu tento erb:

Štít na tré na příč rozdělený, vrchní díl na dvě na dél rozdělený, pravá čtvrt červená a v ní papoušek nazelenavé barvy k levé straně obrácený stojí, levá pak čtvrt modrá, v níž bobr proti témuž papouškovi k pravé straně pošikem na zadních nohách stojí, prostřední díl žlutý, do kteréhož dílu lodička s veslem načernavé barvy vyniká a zpodní díl vodné neb oblačové barvy, kolčí helm a točenice s přikryvadly žluté a modré barvy, z kteréžto točenice tři péra pštrosová nahoru stojící, jedno k pravé straně červené, prostřední žluté a levé modré vynikají, při kterýchž na zpodku na točenici papoušek, jako ve štítě. (Reg. král.) Jiří bakalář psal se tak jako psáno v majestátu, ale syn a potomci Orel z Plavče. Chybně popisuje Král na str. 274.

Orfeus z Chotěřiny v. Kolin.

Orfeus v. Chotěšický z Kopidlna.

Orličný z Orličné. Majestátem l. 1581, 21. listopadu povoleno Mikuláši *Vorličnému*, měštěninu Nového m. Praž., aby se psal z *Vorličné* a dán mu tento erb: Štít polovičný, pravé pole žluté a v něm půl orlice černé k pravé straně obrácené, levá polovice na příč rozdělená, s vrchu červená, u zpodu bílá, kolčí helm s točenicí a přikryvadly žlutými černými a bílými červenými, nad tím dvě křídla orličí rozkřídlená, prvé žluté a černé a levé bílé a červené. (Rybička v Pam. arch. III, 362.)

Ornius z Paumberka v. Svěchyn.

Ornys z Lindperka. Císař Ferdinand povolil (1562), 24. srpna) Matouši Ornysovi, malíři a měřiči, aby se psal z Lindperka a dal mu tento erb:

Štít pošikem od zpodku pravé strany až do polovice rozdělený, svrchní polovice černé, zpodní červené barvy a na celém štítě lev celý, na svrchním poli žlutý, ve zpodním bílý, k pravé straně obrácený s rozzavenými ústy a jazykem vyplazitým, drže v předních nohách pravidlo zlaté, jež slove blejšík (krokvice měřičská), ve kterémž jest uprostřed závaží olovéné a tím pravidlem všechny věci rovně se způsobí a dělají, kolčí helm s točenicí a přikryvadly černými žlutými a bílými červenými, dvě křídla vedle sebe postavená, též na příč pošikem rozdělená každé o 7 pérech, pravé žluté černé, levé bílé červené vynikají. (Reg. král.)

Oršinovský z Fyrštenfeldu. Majestátem l. 1590, 14. května povoleno Karlovi Oršinovskému, aby se psal z Fyrštenfeldu a dán mu tento erb: Štít polovičný, pravá polovice žlutá, levá modrá na kterémž štítě jest hlava zvířete jelena přirozené barvy s ušima a s rohy o deseti pa-

rozích. (Reg. král.) Pozdější Oršinovští vykládali si klénot za pannu; tak svědčí obrazy na žetonech. (Miltner Privatmünzen tab. XXXV, Král na str. 269. Viz Šturm z F.) Téhož erbu dosáhl současně i Jan *Augustin*. Král sem klade i Cindla a Jindru.

Oryan v. z Chocenic.

Oslavinský z Koukolína. Erb rodiny této byl štít a na něm tři červené a 2 bílé pruhy; klénotem jsou rohy, bílý a červený. Tak Král na str. čís. 273.

Osové z Osu měli na štítě pruh pošikem položený a v něm tři růžičky. (Kolář z pečeti, z r. 1588 v arch. Třebonském.)

Ostner ze Švocu (Astner von Schwatz?) přijmění rodiny jinak neznámé kromě jediného France, jenž byl král. rychtářem v Stříbře a tu l. 1589 zemřel. Erb jeho na náhrobku jest štít na příč polovičný, v jehož svrchním poli jest vrchní polovice orlice s pružinou na prsech a křídlech, na jejímž konci jsou jetelové lupeny, kolčí helm s korunou, z níž vynikají dva rohy na způsob slonových trub, do jichž úst vstrčeno po 3 pérech, za rohy je táž orlice, jako na štítě. (Soupis Stříbrska 240—241.)

Ostrevský z Bánova. Majestátem d. 1572, 8. března povoleno Lorencovi a Martinovi bratřím Ostrevským, aby se psali z Bánova a dán jim tento erb: Štít modrý, v němžto u zpodku v rohu z pravé jedna a u vrchu z levé strany druhá hvězda o osmi špicích žluté barvy a mezi těmi právě u prostředku pošikem od zpodního levého rohu až k vrchnímu pravému ostrev o sedmi sucích též žluté barvy se vidí, kolčí helm s točenicí a přikryvadly modrými žlutými, nad tím křídlo orličí modré a na něm dvě hvězdy a ostrev žluté barvy. (Reg. král.)

Ostříž ze Zručí. Král Ferdinand dovolil (1538, 10. května), aby Pavel Vostříš měšténin v Mělníce připuštěn byl k erbu Jana Jemnického ze Zručí, darovanému l. 1446 od krále Bedřicha. Erb ten byl štít žlutý a v něm od zpodku ruka až do půl lokte v červeném úzkém rukávě, držíc v hrsti zavřené kytku černou a přikryvadla žlutá (snad i černá?), avšak na místě klénotu černé kytky dal se Ostřížovi pták ostříž maje na hlavě zlatou čepičku. (Reg. král.)

z Ostrova. Michal z O., „mistr řemesla malířského“, měl po předcích štít modrý, v němž uprostřed ohně rozníceného fenix pták žluté barvy rozkřídlený stojí, drže v ústech větévku, helm s přikryvadly modrými a žlutými a nad tím fenix pták, jako na štítě. Král Ferdinand polepšil mu tento štít l. 1538, 14. května, totiž takto: Štít polovičný, pravo modrý, v levo červený a v obou polích fenix pták žlutý rozkřídlený uprostřed ohně stojí, rozněcujíc křídly ten oheň, helm s točenicí a přikryvadly modrými, červenými, žlutými, nad tím rohy danělovy, pravý žlutý, levý modrý a mezi nimi půl lva červeného se zlatými pazoury vyniká, držící přední každou nohou ten jeden roh. (Reg. král. Rybička v Pam. arch. III, 138.)

Ostrovec z Kunratic v. Voříkovský.

Ostrovský z Varty v. Mincíř a Vartovský.

Ostržtok z Astfeldu. František O. nadán majestátem 1604, 24. března (tuším z Říšské kanceláře daným) titulem z Astfeldu a erbem tímto: štít polovičný, v pravém červeném poli u zpodku zelený pahrbek, na něm pařez dubový, z něhož větev zelenající se se dvěma zelenými proti sobě z každé strany vysetými listy vzhůru vyrostlá, v druhé polovici křížem na čtyři díly, od rohu k rohu rozdělené, ve vrchním a dolním modrém poli hlava lvová žlutá s červeným jazykem, v ostatních bílých čtvrtěch červená lilie dvojnásobná, přikryvadla žlutá modrá a bílá červená, korunka, na ní dvě křídla proti sobě rozdělená tím způsobem, jako levá polovice, v pravé bílé a červené (dvakrát *každé*), s červenou lilií v bílém, levé modré a žluté se lvovou hlavou v modrém. Majestátem d. 1623, 11. května povýšen do stavu vladyckého kr. č. a polepšen mu erb takto Štít červeným pruhem na dél rozdělený, u jehož zpodku na zeleném pahrbku zlatý pařez dubový a z něho po straně levé větev vzhůru na křivo vyzdvižená s dvěma žlutými listy, zpodním k levé a vrchním k pravé straně obráceným vyrostlá; ostatní dva díly na 4 pole rozdělené, v 1. a 4. žlutém půl orlice přirozené barvy s rozloženými křídly a červenými jazyky, v dolním k levé, ve vrchním k pravé obrácené. 2. a 3. bílé a v něm červený lev ve skoku s rozdvojeným ocasem, ústy rozz. červeným jazykem, na venkovskou stranu obrácený, turn. helm s korunou a přikryvadly černými žlutými a červenými bílými, nad tím dvě křídla orlí proti sobě roztažená, barvami na přič rozdělená, pravé bílé červené a levé žluté černé a mezi těmi křídly odězec ve zbroji až po kolena z koruny vynikající s železnou lebkou na hlavě, vlasů rusých, tvářnosti přičervené, brady rusé přistřižené, okolo hrdla bílý výložek ryngkrag žlutý okolo něho pozpodu obroučkem a žlutými rukávy, drže v pravé ruce dardu neb pikou žlutou vyzdviženou s ostřím bílým a pod ním praporečkem dvojnásobným, bílým a červeným a uprostřed písmena zlatá F II, ruku levou na bok podepřenou a meč při ní s jilcemi a rukovětmi zlatými na pásu černém k levému boku připásaný maje. (Reg. král., též Rybička v Pam. arch. III, 317.)

Oškobrzký z Oškobrřh. Majestátem d. 1554, 14. září dáno Štefanovi *Oškobrzkému* a *Matěji Ovčárskému* povolení, aby se psali z Oškobrřh a dán jim erb: Štít červený a v něm půl zubra k pravé straně obráceného své přirozené (černavé) barvy, s předníma nohama ven ke skoku se majícího, kolčí helm s přikryvadly červenými a černými a točenicí týchž barev, nad tím dva rohy buvolové, pravý černý a levý červený. (Reg. král., Jak. sb. Odchylně Král na str. 358 a v Hradech XII na tab.) S popisem shodují se pečeti z r. 1559, 1566 a 1619, zejména klénotem všude rohy.

Oštíp z Vratišova, přijmení rodiny, která byla osedlá l. 1525 v Táboře. Jan Oštíp (1544 sirotek) píše se již l. 1582 z Vratišova, aniž jest odněkud známo, jak k tomuto heslu přišel. Na jeho pečeti r. 1596 (Světceckého Paměti I, 48 v arch. Třebonském) jest štít a na něm znamení podobné svrchní polovici herald. lilie s krátkou hůlkou pod tím, aneb pupenu rozvíjejícímu se, jak bylo v erbu starých Divických.

Otradický z Mehova (snad *ze Mchova?*). Král Ferdinand dovolil (1537, 13. Mart.) Janovi Otradickému, aby se psal „z Mehova“ (snad ze Mchova, neb e jest nezřetelné), vysadiv mu erb:

Štít blankytné barvy, v němž jest černá buvolova hlava až po prsy, přikryvadla bílá a černá (měla by býti modrá a černá) a nad tím vším táž hlava buvolova. (Reg. král.)

Ottův Frisský z Dalmanhorstu v. Klatovský.

Otto z Ottenfeldu přijmění cizí rodiny, která dostala (1657, 1. října) rytířský stav. kr. Č. Erb jejich byl štít trojdílný, vlastně zděli polovičný, ale klínem přiohnutým na 3 neb 4 pole rozdělený, pravé a levé pole žluté a bílé a v každém lev vzhůru postavený té druhé barvy, klín pak v pravo bílý a v levo červený a přes něj ruka s ramenem v lokti ohnutým, brněná, držíc v hrsti meč, ot. helm s korunou, z níž vyniká polovičná orlice černá s korunkou na hlavě. (Obraz Meraviglio na tab. 17.)

Otto z Otlilienfeldu, přijmění rodiny l. 1732 heslem a potom erbem obdařené:

Štít křížem na čtvero rozdělený, 1. a 4. pole bílé a v nich 6 červených srdcí (dvě a dvě podle sebe a ostatní nad nima a pod nima), 2. a 3. modré se 4 bílými růžemi v rozích a mezi nimi bylina lilie s 2 lupeny, 2 helmy, příkr. bílá červená a modrá žlutá s korunami, na pravém černé křídlo a na něm 6 bílých růží (1, 3, 2), na levém dva rohy barvami na příč dělené, červený a bílý a bílý a červený a mezi nimi červené srdce, z něhož vyrostla bylina lilie s 2 lupeny. (Meraviglia na tab. 17.)

Oulík z Třebnic. Šimon Petr Oulík (Aulicus, snad Dvorský) rodem z Drahonice v Čechách, stal se král. rychtářem v Litoměřicích a povýšen (1628, 3. ledna) do stavu vladyckého, aby se psal z Třebnic a dán mu tento erb: Štít polovičný, pravo červený, v levo žlutý, v levém poli skála do prostředku pole vystupující sivé barvy, z níž půl bílého vola do pravého pole jako k trkání hněvivě vyskakuje, turn. helm s korunou a přikryvadly červenými zlatými a červenými bílými, z koruny vynikají dva rohy barvami na příč rozdělené, pravý zlatý a červený, levý červený a bílý, mezi nimi věnec zelený routový, skrze kterýž dvě palmy přes sebe křížem přeložené vzhůru vycházejí. (Reg. král.) S tím shodují se pečeti téhož Šimona (1641) a Václava Ferdinanda (1749), jenž se psal i von Königsburg. Obraz: Kadich-Blažek tab. 133; Král (na str. 270) dává Orlíkům omylem erb Plachých.

z Paaru knížata a hrabata nazývali se jsouce ve Vlaších (Bergamu) Beliboni, pak se nazývali „de Parre“ a císař Maximilian obdařil je šlechtictvím. Císař Karel vyzdvihl je (1531, 21. května) do stavu panského a Ferdinand I. polepšil jim (1559, 13. června) erb. Posavadní erb byl tento:

Štít na příč polovičný, svrchní strana bílá a v ní červený býk běžící, k němuž přidána korunka (na hlavě), zpodní strana rozdělena 6 pruhy pošikem od pravé dolů nataženými, modrými a žlutými, turn. helm, zlatá

koruna, z níž vyniká polovice červeného býka s nohama vyzdviženýma a s korunou. Erb ten polepšen tak, aby byl štít rozdělen křížem na 4 pole, v 1. a 4. zůstal starý štít, v 2. a 3. poli žlutém má býti černá orlice se zlatou korunkou, přikryvadla žlutá modrá a bílá červená, za klénot dána 2 křídla supí barvami rozdělená, bílé červené a žluté modré. Podobný majestát vydán (1564, 6. května) z Uherské kanceláře s týmž erbem, avšak orlice dána do 1. a 4. pole a starý erb do 2. a 3.

Císař Ferdinand II potvrdil (1623, 4. března) panský stav jako císař a polepšil erb takto: Na žlutém štítě říšský orel černé barvy, maje dvě hlavy s korunkami a nad tím svrchu císařskou korunu, na prsou orlových jest štít pod korunkou, totiž v 1. a 4. poli v zlatě 3 modré pruhy, ve 2. 3. poli v zlatě černá orlice, kromě toho štítek bílý a na něm polovice červeného býka majícího rohy pozlacené. Konečně připojil císař Leopold (1665, 28. listopadu) k posavadnímu erbu erb rodu Švamberského a tím změněn posavadní štít tak, že dán za něj erb Švambersko-Rožemberský, totiž štítek pod korunou drženy dvěma medvědy, polovičný, v pravo v horní části bílý s červenou růží, v zpodní části červené 3 pruhy pošikem položené bílé barvy, v levé červené polovici bílá labuť na zeleném pahrbku stojící. (Když konečně Jan Václav hrabě z Paaru povýšen (1765, 1. srpna) do knížecího stavu království Českého, došlo k ustálení erbu, jak se ho nyní užívá, totiž takto:

Černý orel se zl. korunkami, zlatým pyskem a červ. jazykem a nad ním císařská koruna zlatá s modrými stuhami, na prsou orlových štít pod knížecím kloboukem rozdělený kromě štítku na 6 polí 1. 6. tři modré pruhy v zlatě, 2. pole červené a v něm zlatá koruna, 3., 4. žluté s černým orlem, v 5. poli modrém 3 zlaté koruny, štítek zůstal tak, jak byl 1. 1665 vysazen. (Arch. kníž. Bechynský, Meraviglia tab. 86 (jen poslední erb.) Kadich-Blažek tab. 73 v Hradech VII. tab., také jen pozdní erby.)

Pacovský z Libína I. Majestátem d. 1587, 17. února povoleno Samuelovi *Lavínovi* Mělnickému, Janovi *Pacovskému* měštěninu Starého, Pavlovi *Táborskému*, měštěninu Nového města Praž., Janovi *Činvicovi*, měštěninu v Hradci králové a Karlovi *Hornovi*, měštěninu v Mělníce, aby se psali z Libína a dán jim erb: V modrém štítě jelen zvíře bez rohův své přirozené barvy s křídly letící, k pravé straně maje jazyk vyplazitý, přikryvadla žlutá, bílá modrá, točenice, klénot dva rohy barvami na přič rozdělené, pravý (zhora) žlutý modrý, levý modrý a bílý, a mezi nimi nad točenicí zlatý prsten s demantem. (Reg. král. O Činvicích viz Rybičkův článek o erbovních rodinách Hradeckýchv Pojednáních Uč. Spol. 1873.)

Pacovský z Libína II. Majestátem d. 1765, 4. června povoleno Ferdinandovi Ant. *Pacovskému*, kr. kraj. komisaři v Chrudimi, aby se psal z Libína a dán mu tento erb: Štít žlutým pruhem na přič rozdělený, horní pole modré a v něm tři listy jetelové (žluté barvy), v dolním červeném poli bílá hvězda o šesti špicích, přikryvadla modrá žlutá a červená bílá, za klénot

polovice jelena. (Reg. král., Jak. sb.) Když dosáhl Ferdinand I. 1777 rytířského stavu, přidána mu levá helma s korunou a červeným křídlem, na němž jest bílá hvězda. Tak i dal erb malovati (1794) Jan z Libína do Památníku Višerovského (v Píseckém arch),

Pačenští z Tenčina přišli z Hořejšího Slezska, usadili se na Opavsku a nabyli l. 1692 a 1702 hrabského stavu v kr. Č. Erb jich byl tak zvaný topor, totiž štít červený a na něm širočina se zl. topůrkem, příkr. červená bílá a jako klénot táž širočina buď rovně jako na štítě aneb pošikem postavená. (B, tab 29, 49, a 71.)

Pačkovští z Benže měli na štítě svém podkovu dolů otevřenou a v ní křížek. Tak na náhrobku z l. 1594 v kostele Malešovském v Litoměřicku.

Pach z Dřevíče v. Kropáč.

Pachelbel z Gehagu a Pilar z Pilhu. Erb rodiny této byl prý modrý štít a na něm pelikán sedící na hnízdě a napájící 3 mláďata svou krví; týž je i klénotem. Tak Král na str. 344, též i u Blažka 56, 135.

Pachta z Rajova. Císař Ferdinand II. obdařiv (1628, 4. ledna) Jana P. z R. vladycťvím, vysadil mu tento erb:

Štít od levého kouta dolů na pokos rozdělený, svrchní strana červená, spodní modrá a v té červené lev zlatý ve skoku k pravé straně obrácený s vyplazeným červ. jazykem, vyzdviženým dvojnásobným ocasem, drže v předních nohách sloup okrouhlý bílý, na němž zl. koruna, z níž vynikají 2 zelené palmy přes sebe křížem přeložené, turn. helm s příkr. modrými žlutými, koruna a lev, jako v štítu.

Erb ten změněn l. 1716 majestátem z Říšské kanceláře vydaným takto: Štít polovičný, pravá žlutá, levá strana červená a vprostřed bílý pruh, přes obě strany je černá orlice, na jejíž prsech je korunovaný štítek, zhora červený, zdola bílý a v červené lev bílý drže v předních nohách bílý sloup, z něhož vynikají 2 větve palmové, koruna nad štítem, 2 helmy do modra zkalené a červeně podložené s přikryvadly bílými červenými a černými žlutými, na pravém lev, na levém paví kyta. (Reg. král. Mera-viglia tab. 71 a 111 má dva obrazy docela se nesrovnávající, Kadich-Blažek na tab. 74 má několik obrazův, též Blažek tab. 29. Viz i Hradý IX. na tab.)

Pajer z Pajersberka. Majestátem d. 1654; 16. ledna obdržel Petr Pavel Payer erbovní list, aby se psal z Payersberka a Reiffenberka a tento erb:

Štít trojdílný, uprostřed modrý klín ostřím až k vrchu a na něm žlutá lilie. V levém poli červeném bílý lev s červ. vypl. jazykem a ocasem rozdvojeným, v pravém zlatém černá orlice polovičná, od dělicí čáry vystupující s korunkou na hlavě. Otevř. helm pod korunou s příkr. černými žlutými a modrými žlutými. Nad tím dvě křídla orličí, levé žluté a pravé černé a mezi nimi rameno v červeném rukávu držíc prapor žlutý a červený se zelenými kraji. Na témž praporu jest černá orlice korunovaná, držíc v pravici meč a majíc na prsou štítek (červený) s bílým lvem. (Reg. královská, asi tak i Král na str. 302.)

Palffy z Erdödu přijmění staré rodiny v Uhřích, jež měla ode dávna také inkolát v Čechách. Erb jejich byl štít modrý, na jehož zpodu jsou 3 zelené horky, nad tím je svrchní polovice červeného kola vozového a za ním vyniká polovičný jelen zlatý, helmice s korunou a příkr. modrými zlatými, z koruny vyniká týž polovičný jelen. Jest ještě druh erbu polepšeného dvěma korouhvemi (Kadich-Blažek str. 95 a tab. 74). Ti, kteří dědili po Hanušovi hrab. z Kolovrat, píší se i svob. pány z Újezda a přijali do levé polovice štítu a za druhý klénob erb Jeníškův z Újezda. (Meraviglia str. 133, tab. 71. Kadich-Blažek tab. 74, Hrady IX. tab.)

Pamětnický v. Prušek.

Pampa z Víckovic, heslo rodiny asi od r. 1520 známé, snad před tím nobilitované. Erb jejich byl štít a na něm dvě medvědí nohy ufaté (křížem přeložené) držíce mezi sebou vzhůru klobouček myslivecký (s peřím vzhůru, Dačického Paměti II, 1). Podobně viděl M. Kolář v Kutné hoře na listu z r. 1520. Král (na str. 326) poznamenává, že štít jest modrý, nohy černé, klobouček bílý a klénob takový, jako znamení na štítě.

Paněnka z Weissenburka. Majestátem d. 1728, 15. srpna obdržel Ondřej Bernat P., zemský lékař v Olomouci, erb a heslo a jiným majestátem d. 1731 23. července rytířský stav kr. Č. Erb jeho byl tento:

Štít, u jehož zpodu je stavení se dvěma věžkami, třemi branami a malými okénky bílé barvy (tedy Bělohrad = Weissenburg). Za věžemi je na příč červený pruh. Polovice nad tím je modrá a v ní tři bílé hvězdy, dvě u vrchu a třetí pod nima, helmice s točenicí a přikryvadly modrými bílými a červenými bílými, nad točenicí poloviční panenka, prostovlasá, majíc modrý oděv, držíc pravíci bílou hvězdu a levíci korouhev červenou s bílým lemováním, na níž jsou zl. písmena C VI. Polepšeno r. 1731 tak, že dostal do vrchního pole ještě jedno pole žluté a v něm černého ptáka noha, příčný pruh červený zúžen a přidán pruh černý, levá přikryvadla byla černá žlutá a za točenicí dostal korunu. (Kadich-Blažek str. 232, tab. 13.)

Panoš z Kreuzfeldu. Antonín Jozef Panosch obdržel (1779, března) erbovní list s heslem a tento erb:

Na zeleném štítě hnědý kříž, v pravo od něho žlutý bazilišk bez noh, v levo oděnc drže v pravici meč, ale dolů obrácený. Otevř. helm pod korunou s příkr. zelenými žlutými a zelenými bílými, nad tím dvě křídla orličí barvami na příč dělená, pravé (shora) bílé a zelené, levé zelené a bílé, mezi nimi brněná ruka držíc kapra. (Reg. královská, Král na str. 369.)

Když rodině této dán byl (1840, 22. května) rytířský stav, polepšen erb druhým otevř. helmem a korunou s přikryvadly zelenými bílými po levé straně a na něm oděnc s červeným chocholem, v pravici meč drže. (Šlecht. arch. ve Vídni).

Papazoni de Mirandola. Jan Bonaventura P., komorník u krále Ferdinanda, oženil se r. 1617 s dcerou Matyáše Arnoldina a týž císař mu

1623, 11. září stav a erb potvrdil a vyzdvihl jej 1627, 8. listopadu do rytířského stavu kr. Č. Jeho erb byl takový:

Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli červený lev s rozdvouženým ocasem, v 2. a 3. bílém tři modré pruhy na příč, turnéřský helm s korunou a přikryvadly žlutými černými a bílými červenými a nad tím černá orlice.

Když císař Ferdinand (1630, 2. listopadu) Matyáše Arnoldina a jeho zetě Hartmana a Papazoni do rytířského stavu Římské Říše a dědičných zemí vyzdvihl, vysadil všem třem nový erb, jímž se sloučily všechny jich erby v jeden; týž popsán jest při rodině Hartmanovské. (Šlechtický arch.) Papazonové psali se pak z Mirandoly a Klaršteina.

Papež Milevinský z Šanova. Majestátem daným 1591, 15. srpna, připuštěn jest Jan Papež jinak Milevinský k erbu Mikuláše Velíka a strýcův Litických ze Šonova. (Reg král.) Měl tedy erb a heslo takové jako Litičtí.

z Pappenheimu viz Hradu X. tab.

Paradys de Echaide. Z Říšské kanceláře dán (1579, 16. ledna) erbovní list Kornelovi de Paradis, hlídači levhartů a jeho synovcům; erb jim daný nesrovnával se s pozdějším erbem Paradysův, tak že lze za to míti, že toto byla jiná rodina. Předek rodiny, jak se píše nahoře, byl Jakub, jenž tuším přišel do císařských zemí ze Španělských zemí. Císař Matyáš potvrdil mu (1613, 4. března) jeho stav a erb přidav k němu korunu. Erb byl štít zlatý a v něm tři trojhrany modré tak položené, že byly dva při vrchu štítu a třetí pod nimi ke zpodu, ale tak, že nad horními byla hvězda červená o pěti špicích pozlacených, helm otevřený s přikryvadly modrými zlatými, nad korunou dvě křídla a mezi nimi dotčená hvězda (z Říšské kanceláře). Císař Ferdinand vyzdvihl (1623, 22. února) Jindřicha (snad syna Jakubova), svého vojenského nejvyššího, do stavu panského Římské říše a stvrdiv erb l. 1613 daný změnil klénot tak, aby byla nad korunou černá orlice (orel?) korunovaná, majíc na prsou písmenu F pod císařskou korunou a okolo kroužek modrý obsahující nápis: Antes muerto que mutado. To pak (1626, 27. května) potvrzeno pro král. České. Poněvadž pak Jindřich odkázal vše své jmění, (Kamenici, Černovice) svému strýci Martinovi a příbuznému Janovi *de Lasago*, vyzdvihl jej císař Ferdinand III. (1637, 4. června) také do stavu Říšských pánův a přenesl na ně předešlý erb. Ten podržel Martin a Lasagovský upraven takto: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli zůstal štít Paradysovský, v 2. a 3. byl červený lev v zlatém poli, přikryvadla bílá modrá a červená zlatá a klénot zůstal, jak je l. 1623 popsán (Šlechtický arch. a reg. král.) Pozdější Lasagové nerozuměli tomuto erbu a malovali jej tak, že v 1. a 4. poli bílém byly 4 růže, horní červená, prostřední dvě a zpodní modré. Tak bylo malováno na tabuli Voračických. (Rodopis. paměti v zem. arch. Odchylný obraz Meraviglia tab. 71. Viz i Králův obraz v Hradech IV. tab.)

Parma. Majestátem d. 1692, 26. července, dostal Jan Jiří Parma, obyvateľ v Mor. Ostravě, erb a šlechtický stav (jak se zdá bez hesla). Erb jeho byl tento:

Štít červený a v něm pošikem od levého rohu dolů bílý pruh na způsob řeky, v níž plave ryba parma k levému rohu. Helmice s korunou a přikryvadly červenými bílými, nad tím polovičný pták noh žluté barvy drže oběma nohama parmu. (Kadich-Blažek str. 232, tab. 163.)

Partutický z Partutic. Císař Maximilian povolil (1574, 3. května) Martinovi a Šimonovi bratřím Partutickým Moravanům, aby se psali z Partutic dav jim erb:

Štít na příč polovičný, ve spodní polovici 3 pruhy nadél (svislé) dva červené a prostřední žlutý, svrchní polovice červená, do níž z toho žlutého pruhu půl orla (snad orlice?) bílé barvy s rozletitými křídly a rozzavenými ústy, k pravé straně obráceného, vyniká, kolčí helm s točnicí a příkr. červenými bílými a žlutými červenými, dvě křídla orličí, jedno za druhým, barvami na příč rozdělená, pravé (zhora dolů) červené bílé, levé žluté červené. (Šlecht. arch.)

Parys z Rainvaldu. Erb rodiny této byl prý štít polovičný; horní pole modré s bílou holubicí, dolní červené se žlutým pruhem pošikem položeným; táž holubice jest klénotem. Tak Král na str. 282.

Pasecký z Paseky. Majestátem d. 1758. 1. prosince dán stav rytířský Jozefovi Řehořovi Paseckému pocházejícímu z Nového města Pražského a povolení, aby se psal z Paseky a tento erb: Červený štít a v něm zvíře pegasus bílé barvy, máje křídla šípem prošířená, dvě helmice, na jedné orel a na druhé (polovičný) pegasus. (Reg. král. Král na str. 358 vztahuje týž erb chybně i na Štíky. Za klénot má půl pegasa, což může platiti o nějakém starším erbu, daném od některého palatina.)

Paškové z Vratu pocházeli od Jana Paška († 1533), rodilého ze Starého Knína z chudých rodičův, jenž si dovedl zjednati majestát krále Vladislavův na erb se znamením pštrosa a šlechtické příjmení; proto také slove kdesi Struthiger de Vratu (Tomek v ČČM. 1844 str. 32 a 52.) Týmž erbem obdařen i kněz Jan z Vratu, jenž k němu přijal Jakuba *Fikara*, jenž se odtud psal z Vratu, což král Ferdinand (1527, 2. června) potvrdil. Erb obou rodin byl modrý štít a v něm pštros své přirozené barvy, an drží podkovu v ústech, helmice s přikryvadly modrými bílými a nad ní 3 péra pštrosová, jichž barva doložena není (bezpochyby dvě modrá a prostřední bílé). (Reg. král., tak i v Jak. sb. a odchylně Král na str. 344.) Potomci Fikarovi trvali do 17. století.

Pátecký z Liběchova v. Fráněk.

Pátek z Pátku neb Frejtoku. Řehoř P., sekretář u apelačního soudu, nadán asi v l. 1582—1589 erbem a vladycťvím. Erb jeho vyobrazený na penízi jest štít, v němž dva pruhy pošikem od pravé k levé dolů a mezi nimi ryba týmž směrem položená, otevř. helm s korunou, nad ní dvě křídla, každé s pruhem, jeden pošikem, druhý pokosem. (Miltner, Privatmünzen,

tab. XXXVI.) Barvy se popisují rozdílné, v Jak. sb. štít modrý, pruhy žluté, ryba bílá, přikryvadla modrá žlutá a týchž barev i křídla. Král (str. 306) má štít zlatý, pruhy černé, rybu přiroz. barvy, žluté křídlo s modrým, modré křídlo se žlutým pruhem. Téhož erbu byli *Strnadové* a *Řeháčkové* z *Frejtoku*.

Paungartel z *Svobodné hory* v. Vondorfer.

Pauspertl z *Drachentálu*. Cís. Ferd. I. dovolil (1563, 2. Aug.) Janovi a Petrovi bratřím Pauspertlům, aby se psali z Drachentálu, při čemž jim vysazen tento erb:

Štít modrý a v něm polovice muže v červeném šatu s zelenými výložky, maje pravici pozdvíženou a levici svislou, v každé ruce žluté jablko drže. též s červeným kloboukem; nad kterým mužem k levé straně (zelený) drak s červeným jazykem vyplazeným, kolčí helm s korunou a příkr. červ. bílými, nad tím polovice téhož muže s drakem. (Reg. král. Kadich na tab. 77., Král na str. 318.)

Pauspertl z *Lilienfeldu*. Císař Matyáš dovolil (1615, 1. Jul.) bratřím Vavřinci, Davidovi, Pavlovi a Jakubovi Pauspertlům, aby se psali z Lilienfeldu a obdařil je tímto erbem:

Štít polovičný, na vrchní polovici modré žlutý lev pod korunou s červeným jazykem vyplazeným, an drží v pravé noze přední bílou lilii, ve spodní polovici (barvy?) červený klín s bílou lilii, turn. helm s přikryvadly žluté modré a červ. bílé barvy, nad tím dva buvolí rohy na příč barvami rozdělené, pravý červený bílý, levý žlutý modrý a mezi nimi polovice oděnce držícího v pravici bílou lilii a majícího na hlavě zlatý helm s kytou. (Reg. král.)

Pavlovský z *Budčova* v. Škronský

Pavlovský z *Kronberka* v. Zhorský.

Pavoryn z *Pavorynu*. Majestátem l. 1600, 13. ledna, povoleno Jiřímu P. opatu v Hradišti a jeho strýcům Martinovi a Adamovi, aby se psali z Pavorynu a dán jim tento erb: Štít na čtvrti rozdělený, 1. a 4. modrá, v ní zlatá koruna královská, z níž půl lva žlutého vyniká, k pravé straně jsa obrácen, 2. a 3. bílá, v ní páv pták svých přirozených rozličných barev s rozčepeřeným ocasem, k pravé straně obrácený, uprostřed téhož štítu na čtvero rozděleného na příč pruh modré barvy, turn. helm s korunou a přikryvadly bílými modrými a červenými černými, nad tím dvě křídla orličí, barvami na příč rozdělená, pravé bílé modré, levé červené černé a mezi těmi křídly vyniká z koruny polovice žlutého lva. (Reg. král.)

Pecelius z *Adlersheimu* Adam P. vyzdvižen l. 1632 (6. března) do stavu rytířského tuším z Říšské kanceláře, což i pro korunu českou potvrzeno (1645 7. ledna).

Erb jeho byl takový: Štít křížem na čtvero rozdělený, v 1. a 4. poli žlutém půl černé orlice na venkovskou stranu obrácené, v 2. a 3. poli bílém dva červené pruhy pokosem od levého horního kouta dolů po-